

Óvodás és kisiskolás korú gyerekek és a pénz

Honnan kezd a pénzügyi nevelést velük?

A képzések az Imami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködési Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg. ¶

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködési
Alap

Alapvetések a pénzügyi nevelésről

Amire a legtöbben nem gondolnak

Mire nem gondol a legtöbb szülő?

- A gyereket mindenképpen neveled - tudattalan pénzügyi nevelés
- A szülői példa nem ragadós - beleégős
- Elfordulsz a rossz mintáktól, vagy ellendrивert kap a gyerek - OK, de azt nem mutatta meg senki, hogy mi a jó minta!
- Légy hiteles! (Ne igyál bort, ha vizet prédikálsz!)
- Együtt is lehet tanulni!

A képzések az Imami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

IMAMI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Mi jellemző egy ovisra?

Tanulj a gyermekedről!

Mi jellemző egy ovisra?

- Ez az időszak, amely a csecsemő- és a tipegőkor után a leglátványosabb, a leginkább robbanásszerű fejlődést mutatja a gyermek életében
- Ezért ez a durván 3-4 év messze nem egységes az életkori sajátosságok szempontjából sem.
- Egy valami fogja össze ezt a változatos időszakot: az önállósodásnak az a mértéke, amellyel a gyermek majd képes lesz az iskolában is tanulni.

Miben kell önállóvá válnia?

- higiénia (kézmosás, kulturált WC-használat, stb.)
- öltözködés, cipőkötés
- rendrakás
- két-három utasítás egyidejű követése
- figyelemtartás
- feladattudat
- nagy- és finommozgások
- utasítások követése
- közösségben viselkedés

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Mit kell megtanulnia?

- Társas érintkezés szabályai - a csoport, mint nevelő egység (evolúciós örökség a csoporthoz tartozás igénye)
- Csoportban teljesen más lehet a viselkedés
- A csoportnorma követendő viselkedést jelent
- A család is lehet csoport! (Minden tag számára azonos normákkal!)

A képzések az Ifjaim Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Ha pénzügy, akkor számok - a számfogalom

Számfogalom: a számok mentális reprezentálásának képessége

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

Számfogalom - mikor kialakult?

- Gondolatban is képes értelmezni, mennyi az annyi
- Képes az absztrahálásra, azaz a konkrétól való elvonatkoztatásra is
- Ekkor az agyában a látott mennyiség, vagy szám alapján egy gondolat jelenik meg a számról (nem öt csoki, csak az öt)

Mivel segítheted a számfogalom megerősítését?

- kiszámolós játékokkal, mondókákkal, énekekkel
- ujjszámolgotók - "Egyik ujjam almafa..." típusú számolgotók ebben sokat segítenek.
- rajzolás - nagyobb gyerekeknek ajánlott
 - Középsősöknek: lerajzol pl. hét kisgidát, megszámolja, hogy az hét. Aztán keres mellé a korábbi rajzai közül olyanokat, amelyen szintén hét volt valamiből.
 - Nagycsoportosoknak: le lehet írni a szám képét is (sima papírlapra!!!), aztán rajzoljon mellé annyi virágot, cicát, kisautót, akármit, amennyit a szám mutat
 - Vagy a szám képéből kell neki valamilyen képet rajzolni

A képzések az Imami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

Logika a pénzügyekben - logikai sorrend

- gyerekdalok - pl. "Én elmentem a vásárba fél pénzzel!" kezdetű dal
- láncmesék
- képregények - kivágod a képregény képkockáit, aztán megpróbáljátok a megfelelő sorrendbe tenni (nem bonyolult, maximum három-hét képkockából álló történet)

Logika a pénzügyekben - logikai játékok

- Csoportosítás!
- Abakusz
- Babszemek
- Rendrakás a szobában 😊
 - csoportosítás, szabályok felállítása a csoportosításhoz
 - alak, színek, méretek felismerése
 - kreatív gondolkodás (milyen csoportokat lehet még képezni)

Logika a pénzügyekben - rész-egész viszonya

- Halmazelméleti alapok
- Játék: puzzle
 - kicsiknek még nagyméretű darabok
 - ne 1000 darabos legyen!

Logika a pénzügyekben - megfigyeléses játékok

- A halmazképzéshez, csoportosításhoz is kell
- Játék: vedd észre a piros autókat!

Amire még szükség lesz - együttműködés

- kártyajátékok - figyelni kell, hogy a másik már milyen kártyákat dobott el, abból sok mindenre lehet következtetni
- malom
- boltos - a játék menetét nagyban alakítja, hogy a játékosok hogyan reagálnak egymás játéktevékenységére.
- piacos alkudozós - kifejezetten a megegyezésen van a hangsúly

Pénzügyek - és a mozgásfejlődés

- a mozgásfejlődés során a gyerek idegrendszerének "huzalozása" is fejlődik
- mozgások, amelyek az egyensúlyrendszerét veszik igénybe, így pl.
 - mászás (a keresztirányú mozgások miatt)
 - biciklizés
 - hintázás...

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

Feladat

Vedd elő a füzetedet!

Vedd elő, és...

- *nézd át a megkezdett saját játéktáradat!*
- *nézd meg, hogy az életkori sajátosságaihoz, plusz a múlt alkalommal elkészített intelligencia-térképéhez hogyan tudod hozzáigazítani a már begyűjtött játékokat!*

A képzések az Ifjaimi Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

A gyerek pénzügyi öröksége

Mit örököl Tőled a gyerek - fejben?

Pénzügyi örökség 1.

A pénz tabu

- leghatalmasabb pénzügyi nevelési hiba!
- hogyan is tanulhatna egy gyerek bármit is a pénzről, ha el van tiltva tőle?
- egy gyerek számára is érezhetően súlyos tiltás - valamilyen veszélytől akarja megóvni
- a pénzt valami félelmetesen rossz dolognak tartja

Pénzügyi örökség 2.

Majd én jobban tudom!

- ez egy darabig igaz is lehet
- de kellene neki a személyes tapasztalatok!
- akit mindig irányítanak, az nem fog önálló döntéseket hozni - a pénzügyekben sem
- döntéskeresülés -a döntés felelősséggel jár, annak következményei, tehát kockázatai vannak (Lásd: döntés-kör!)

Pénzügyi örökség 3.

Gyere, kisfiam, most a pénzről beszélgetünk!

- hegyi beszéd
- hol van ebben a gyerek? Az ő érdeklődése? A lehetősége arra, hogy kipróbálja?
- a lényeg: érdekessé kell tenni a témát! Amikor éppen találkozik a pénzzel a gyerek, és kérdése van, akkor kell válaszolni neki!

Pénzügyi örökség 4.

Hagyj most békén, fáradt vagyok/nem érek rá/más dolgom van stb.

- a pénzügyi intelligencia egy egészséges gondolkodásmód a pénzügyekről
- tornáztatni kell, karban kell tartani, különben ellustul
- torna - a kérdések! (Pl. a nagy tudósok)
- válaszolj türelemmel!

Pénzügyi örökség 5.

Mi ezt mindig is így csináltuk...

- komfortzóna-rabság
- norma kontra működő pénzügyi stratégiák
- a pénzügyek dinamikusan változnak
- nyitottság, kísérletező, vállalkozókedv, megfelelő kockázattűrés és -kezelés
- az "á, ez nekem úgysem sikerülne" típusú félmondatok is ebbe a körbe tartoznak!

Mit tanuljon az óvis gyerekek a pénzügyekről?

Egészen sokat... 😊

Mit tanuljon az ovis gyerek a pénzügyekről?

- amivel már ő maga is találkozik:
 - a pénz fogalmával, megjelenésével
 - a pénzhasználattal
- dolgok megszerzésére való (kétéves)
- cserebere eszköz (hároméves)
- nem magától lesz - ATM nem „pénz a falból”
- szemléltetés - gyöngyökkel, legóval stb.

Hogy néz ki a pénz?

- fizikai tulajdonságai (látványa, színe, keménysége stb.)
- fajtája
 - papír
 - fém
- melyik milyen?
 - eltérések
 - hasonlóságok
- címletek (esetleg nagyovisoknak - számfogalom!)

Mikor és hogyan használjuk a pénzt?

- bolti, piaci vásárlás
- postán a csekkek feladása
- pénzkidő automatából pénzfelvétel
- hivatalos helyen befizetések (pl. menza, illetékbélyeg vásárlása az okmányirodában)
- bankkártyás vásárlás - a gyerek biztosan észreveszi, de magától nem fog rájönni, hogy itt is pénzről van szó. A kártya „pici automata”
- internetbank - itt tudsz belenézni a számítógépen keresztül az automatába

Egyéb, pénzhasználathoz kötődő viselkedésformák

- emberekkel találkozunk: udvarias viselkedés, pl. köszönés, elköszönés, megköszönés
- udvarias kérdezés - mindent megkérdezzük, hogy dönteni tudjunk
- a pénztárnál: figyelünk, hogy a pénztáros jól ad-e össze, csak annyit számol-e össze, amennyi tényleg a kosarunkban van stb. (szokáskialakítás)
- pénzt csak akkor adunk át, ha már megkaptuk, amit akartunk
- figyelünk, hogy megkapjuk a visszajárót, annyit kapunk-e, amennyit kell (szokáskialakítás)
- valami nem stimmel: udvariasak maradunk, de azonnal szólunk (nem a szégyellni való)

Feladat

Olvasd át a füzeted is!

Füzet + új ismeretek

- *gondold végig, hogy az itt szereplő ismereteket - tudatában annak, hogy a gyereked milyen intelligenciákban erős - hogyan tálalnád! Milyen játékokat játszánál vele azért, hogy ezt jól el tudd magyarázni neki, szemléltetni, begyakorolni?*
- *játéktár*

Milyen a kisiskolás gyerekek?

Nincs egyengyerek!

A legfontosabb tulajdonság

A kíváncsiság!

- őrizd meg, ha csak tudod!
- építs rá!
- hagyd kérdezni! (És válaszolj is rá...)
- A világon ismert és dokumentált tudás 4-5 évente megkétszereződik!

Mivel segítheted a gyereket? 1.

Kérdésre szoktató játékok

- „Amerikából jöttem, mesterségem címere”
- barkochba
- kérdezz-felelek (bármilyen kérdezhető - nyílt, kiegészítendő kérdések)

Mivel segítheted a gyereket? 2.

Beszélgetés

- a témát a gyerek válassza
- biztasd, hogy kérdezzen
- Te válaszolj
- mindig csak annyit, amennyit éppen az adott kérdés megkövetel

Mivel segítheted a gyereket? 3.

komplex gondolkodás kialakulása

- absztrakció képessége
- matek is segít benne
- fantáziajátékok

A képzések az Ifjúi Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Mit tudjon a gyerek matekból?

- **negyedik végére** képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani legalább százás számkörben, tehát ezerig - **papíron és időre.**
- képes a bolti bevásárlás során **fejben számolni**
- képes **jó közelítő becsléssel** eredményeket megsaccolni a négy alapműveletet érintő számítások kapcsán. Ez az a számítási mód, ami
 - segíti a gyors fejszámolásban
 - a becsléssel orientálni tudja magát a végeredményt illetően, vagyis ellenőrzési pontként szolgál neki

Hogyan csináld? Vidd életközelpbe a matekot!

Jó gyakorló terep:

kisebb bevásárlások, amelyeket már önállóan végezhet!

Így csináljátok! 1.

- otthon összeírjátok a bevásárló listát
- a vásárolandó áruk mellé írjátok a körülbelüli árat (a gyerek tisztában lesz azzal, hogy mi mennyi.)
- ha már nagyobb: először számolja össze fejben, ha kisebb, becsülje meg jó közelítéssel, ha még kisebb, számolja ki papíron, és ebben pl. egy első-másodikos gyereknek segíthetsz. A sorrend azonban a nagyobb gyerekeknél ez legyen:
 - becslés fejben
 - összeadás fejben
 - összeadás papíron

Így csináljátok! 2.

- előre kiszámoljátok és előkészítitek a vásárlásra szánt pénzt
- némi ráhagyás (5-10% közé eső plusz)
- ennek a sorsáról állapotodjatok meg: ha mindre szükség lesz, akkor természetesen a pénztárosnak oda kell adni, de ha marad, akkor azon vehet-e magának valamit a gyerek jutalmul, vagy sem, mekkora összeget szánhat erre stb.

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Így csináljátok! 3.

- csak a bevásárló lista alapján vásároljatok
- menet közben is számoljátok a tényleges árakat látva
- menet közben kivonhat, oszthat, ha eltérést lát a tényleges és az otthon kalkulált árak között (árismeret)
- szükséges eszköz: toll
- kisebb gyereknél:
 - segíthetsz a számolásban
 - számológépet is használhattok

Így csináljátok! 4

- tudni fogjátok, mennyit kérhet majd a pénztáros
- ennek megfelelően korrigálhatjátok az előkészített összeget
- felkészülve a gyerek is tudja, ha valamit netán a pénztáros is elütött
- fogyasztóvédelmi jogok érvényesítése (jó példa)

Ha végigviszi ezt a folyamatot, máris gyakorolta a komplex gondolkodást!

Komplex gondolkodás 2.

Hagyd, hogy évente legalább egyszer legyen alkalma valamit magának megterveznie, megszerveznie!

Önállóság

Minden szülő büszkesége - és rémálma

Önállóság kisiskolás korban

- egyedül teríti meg az asztalt
- elpakol maga után
- ruhaválasztás
- önálló leckeírás
- önálló bepakolás az iskolatáskába

A képzések az Ifjaim Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Feladat

Most gondold meg alaposan!

Gondold át!

- *gondold végig, hol tartasz most a kisiskolás gyereked pénzügyi nevelésében!*
- *ha már ovis korában elkezdted, már csak a meglévő alapokra kell építened*
- *ha most kezdesz a nulláról:*
 - *nézd meg, eddig a gyerek mit tanult el Tőletek a pénzről! Kérdezd meg, beszéljess el vele a témáról! Ha eddig nem volt tudatos a pénzügyi nevelésed, akkor fel kell mérni az alapokat!*
 - *ha vannak alapok, azokra csak segíts rá!*
 - *ha valamit elbaltáztál: gondolkodj el, mit is kellene megtanítanod a gyereknek! Ezt írd össze a játékos füzetedbe! Rögvest mellé írhatod azt is, hogy milyen játékokkal szeretnéd elősegíteni a gyakorlást.*
 - *beszéljess el a gyerekekkel! Meg kell neki magyaráznod, miért fogja azt látni, hogy eddig így volt, ezután viszont más elvárásaid lesznek.*
 - *ezek az elvárások nemcsak vele szemben változnak meg, hanem Magaddal szemben is - mind a ketten egyszerre tanultok!*

A kisiskolás és a mindennapi pénzügyek

Nem az, aminek látszik...

Pénzügyi nevelésben mi NEM az?

- fizetni a boltban, a piacon, a buszon
- csekket feladni a postán
- a bankban bankszámlát nyitni
- az automatából pénzt felvenni
- bankkártyával fizetni

Ez csak számunkra a mindennapi pénzügyek kategóriája!

Mi az a pénzügyi nevelésben?

- **több lábon állás** - ne csak egy bevételi forrástól függjeteek!
(stabilabb és függetlenebb az anyagi helyzet)
- **pénzköltés** - nem ez a pénzkezelés!
- **pénzkezelés** - a mindennapi pénzügyeink ellenőrzése,
kontrollja (ld. a családi pénzügyi rendszerben a cashflow
rendszeréről tanultak)

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Hogyan tanítsd meg ezt a gyerekeknek?

- **jó példát mutatsz** - azzal, amit a családi pénzügyi rendszerben tanultál
- **hagyod a gyereket gyakorolni** - a tapasztalatszerzés és kíváncsiság kéz a kézben jár

Használd ezt ki a pénzügyeknél is!

A pénzügyi nevelés eszközei 1.

Ajándékpénz

Mit taníthatsz meg a gyerekeknek vele?

- megtakarítás -
 - *célkitűzés* - ha van valami nagyon vágyott cuccos, akkor neki kell összegyűjtenie rá a pénzt. Így nemcsak motivált lesz a gyerek a megtakarításban, hanem le is tudod tesztelni, hogy tényleg olyan fontos-e neki az a cucc, vagy csak múltó divathóbort az egész... :D

A pénzügyi nevelési eszközei 1.

Ajándékpénz

- megtakarítás
 - **tervezés** - ha komolyan gondolja a gyerek, akkor rögvest el is kezdi számolgatni, mennyi idő alatt tudná összeszedni a pénzt
 - **vágykésleltetés** - úgy is meg lehet szerezni a vágyott dolgokat, hogy én kaparom össze a rávalót, mert képes vagyok tovább látni a holnapnál, és nem kell az azonnali fogyasztói kielégülés - hitelből, más pénzből.
Figyelem! Időhorizont!

Pénzügyi nevelés eszközei 1.

Ajándékpénz

- megtakarítás
 - *lépésenként haladás* - visszajelzés arról, hogy jól csinálja-e, halad-e: menet közben követi a haladását
 - *önkontroll* - a lépésenként haladás a saját tevékenység követését teszi szükségessé

Pénzügyi nevelés eszközei 2.

Zsebpénz

- minden szülőnek egyéni döntése, mikortól ad rendszeresen zsebpénzt a gyerekeknek
- mennyit ad
- mit akar vele megtanítani
- büfépénz - beosztás!

Zsebpénznapló

Pénzügyi nevelés eszközei 3.

Pénzköltés gyakorlása - intelligens és önálló módon

Pénzügyi nevelés eszközei 3.

Közös bevásárlás

- folytasd, amit ovis korban elkezdted!
- a közös bevásárlás még otthon kezdődik!
 - a bevásárló lista közös összeállítása (már akkor beleszólhat, kérdezhet)
 - menet közben a gyerek viszi a bevásárló listát
 - a gyerek összesíti az árakat

Pénzügyi nevelés eszközei 3.

- **postai ügyintézés - csekkek:**
 - ez a papír olyan, mint egy számla, ezért kell rá fizetni
 - a posta az a hely, amelyik összegyűjti a pénzt az emberektől, és elviszi azoknak, akiknek a számla szerint jár a pénz
 - itt nem kap "semmit" a befizetett pénzért, mint a boltban - el kell neki magyarázni a rezszi fogalmát
- **pénzváltás** - ugyanannyit kapsz, mint amennyit adsz, csak a címlet változik!
 - a pénz szívességek okán is mozog emberek között

Pénzügyi nevelés eszközei 3.

- **adakozás**

- a gyerekek még nagyon érzékenyek
- a pénz áramlásának egy fontos módja
- Magyarországon a teljes évi GDP 5%-át adta az adakozás-önkéntesség? Ez megfelel a logisztikai iparág magyar GDP-hez való teljes évi hozzájárulásának...
- tanítsd meg neki, hogyan csinálja ezt is jól!

A képzések az Inami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködés Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti
Együttműködés
Alap

Feladat

Gyakorlat indul!

Tervezz koreográfiát!

- *gondold végig a jövő heted! Fejben pörgesd végig, mikor milyen olyan programod lesz, amelyikben a gyerek is részt tud venni, hogy tanulhasson valamit Tőled a pénzről.*
- *tervezd meg az esemény "koreográfiáját", mit és hogyan akarsz annál az alkalomnál megtanítani!*
- *előtte ülj le a gyerekekkel is megbeszélni, hogy képben legyen, mire számíthat, miért jó és izgi ez így stb.*

Mára vége!

Köszönöm a figyelmet, várom a kérdéseket a következő etapban!

A képzések az Imami Egyesület szervezésében, a Nemzeti Együttműködési Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Miniszterelnökség támogatásával valósul meg. ¶

Himer Csilla

pénzpedagógus, pénzügyi coach, <http://eznemjatek.com>